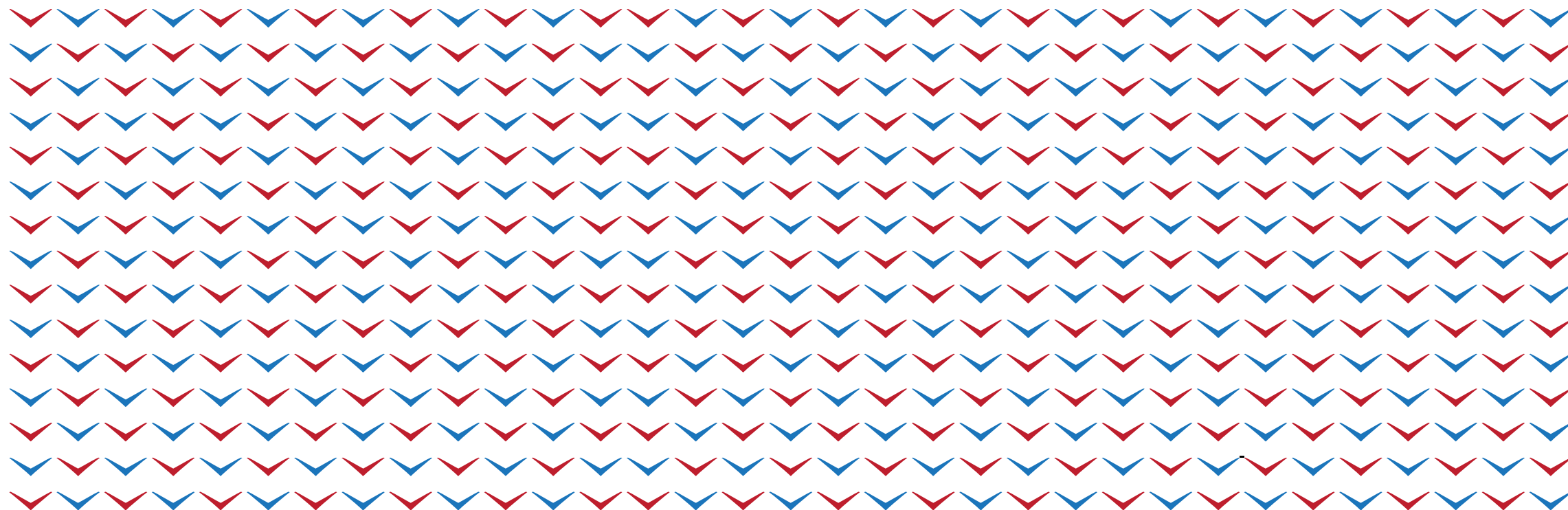

Dopady povinného předškolního vzdělávání

PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, náměstek ústředního školního inspektora

OBSAH

- 1 Východiska
- 2 Účast pětiletých dětí na předškolním vzdělávání
- 3 Individuální vzdělávání
- 4 Personální, organizační a výchovně-vzdělávací dopady
- 5 Nejvýznamnější dopad legislativní změny
- 6 Doporučení

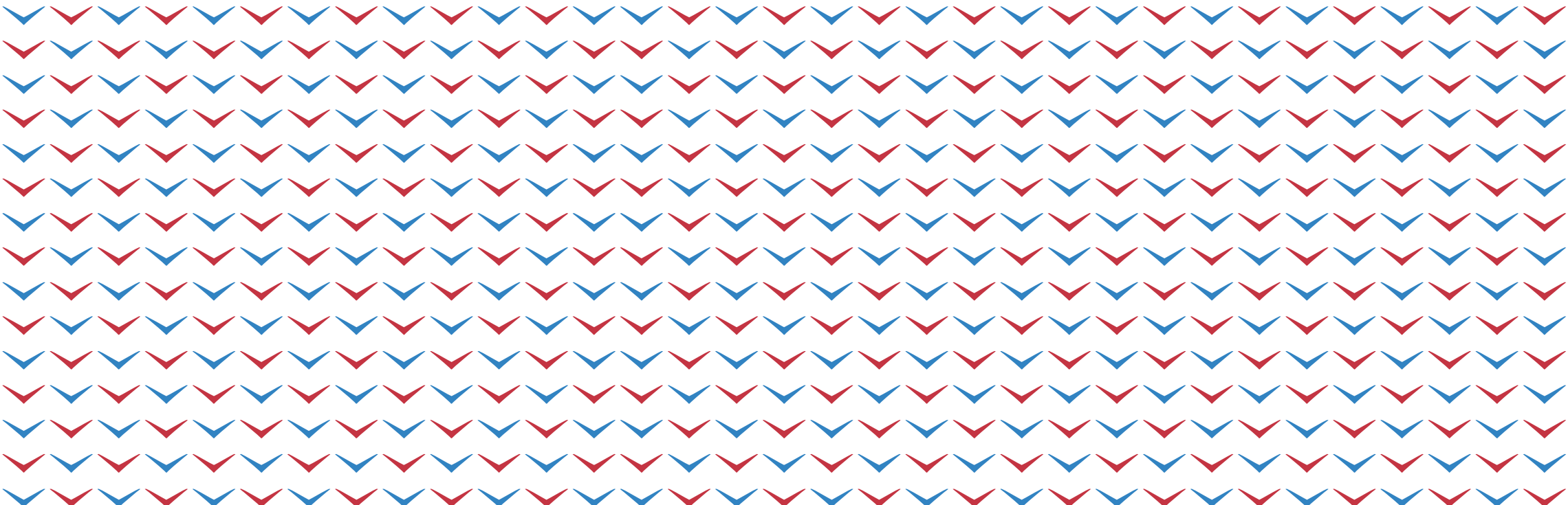
VÝCHODISKA

- Předškolní vzdělávání je přínosné pro **všechny děti**.
- Snaha zajistit účast **maximálního počtu** dětí na předškolním vzdělávání.
- Význam předškolního vzdělávání pro děti pocházející ze **socioekonomicky složitějšího** prostředí.

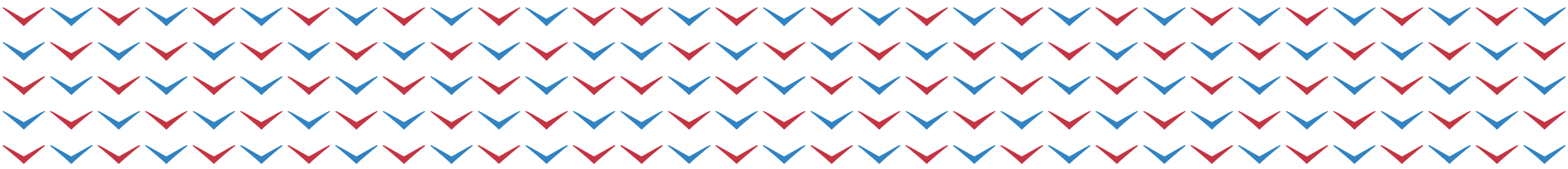

Naplnění cílů legislativní změny?

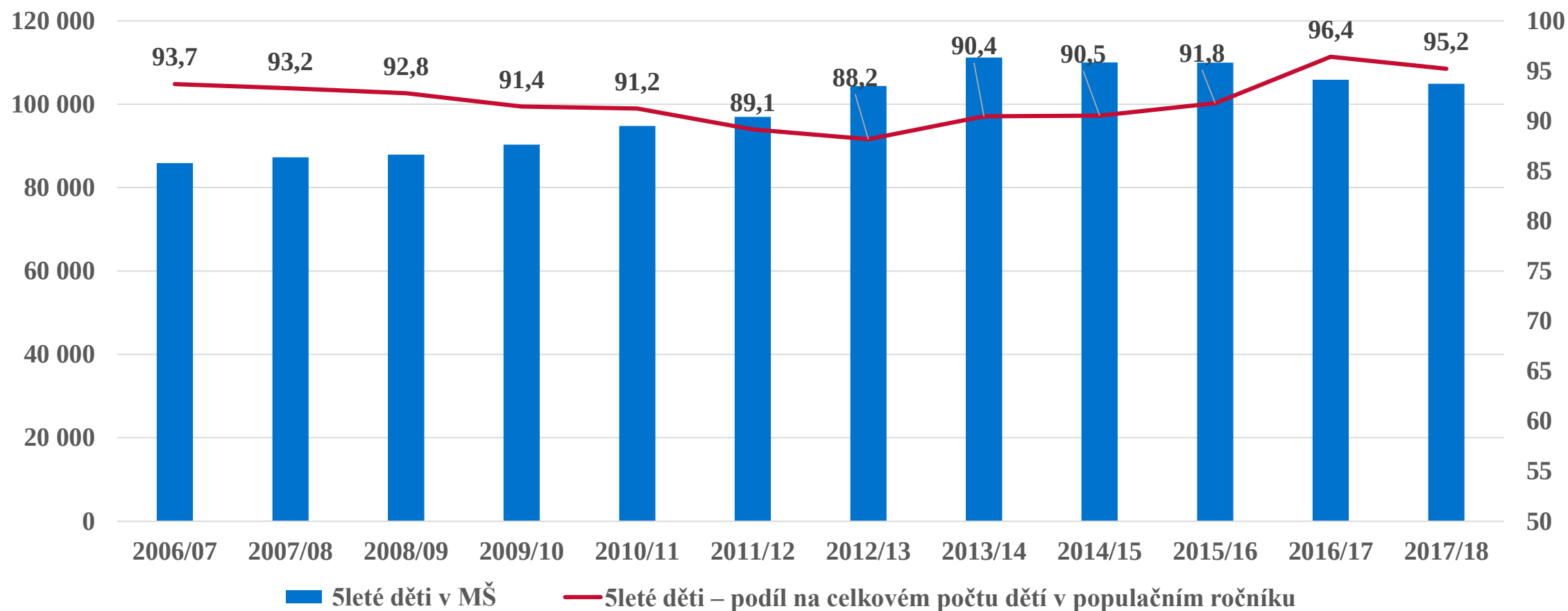

Účast pětiletých dětí na předškolním vzdělávání

Počet pětiletých dětí v MŠ a jejich podíl (v %) na celkovém počtu dětí v populačním ročníku

- V souladu s demografickým trendem se od roku 2013/2014 začal počet pětiletých dětí v MŠ snižovat a současně s uvolňováním a navyšováním kapacit MŠ došlo k nárůstu podílu pětiletých dětí z populačního ročníku, které docházejí do MŠ, až na 96,4 % ve školním roce 2016/2017.
- **Podíl pětiletých dětí** účastnících se předškolního vzdělávání je **dlouhodobě velmi vysoký**.
- Možnost sledovat krajové rozdíly (vyšší podíl např. v Královéhradeckém nebo Zlínském kraji, nižší účast např. v Karlovarském kraji nebo Ústeckém kraji – zde navíc nezanedbatelný podíl pětiletých dětí docházejících do přípravných tříd ZŠ a přípravného stupně ZŠS).

Podíl dětí z populačního ročníku pětiletých v předškolním vzdělávání v letech 2015/2016 - 2017/2018 podle krajů (v %)

Školní rok	ČR	Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
15/16	92,8	90,0	91,5	94,0	94,8	91,1	87,9	93,1	96,9	93,9	95,6	94,1	94,9	96,1	92,0
16/17	95,0	91,8	94,4	96,6	94,9	87,4	91,1	93,6	95,7	96,1	98,5	96,2	98,8	99,5	96,1
17/18	95,5	93,3	94,2	96,4	95,7	92,3	91,7	97,5	98,6	97,0	99,3	96,6	95,3	98,8	95,4

Tříleté a čtyřleté děti v MŠ – vývoj podílu na celkovém počtu dětí v populačním ročníku ve školních letech 2006/2007 až 2017/2018 (v %)

Věk	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
3leté	76,6	75,3	76,5	76,1	75,6	75,3	75,2	77,2	84,1	82,5	83,9	82,1
4leté	90,7	90,9	89,4	88,3	86,7	84,4	86,9	87,4	89,4	94,4	91,0	91,5

Individuální vzdělávání

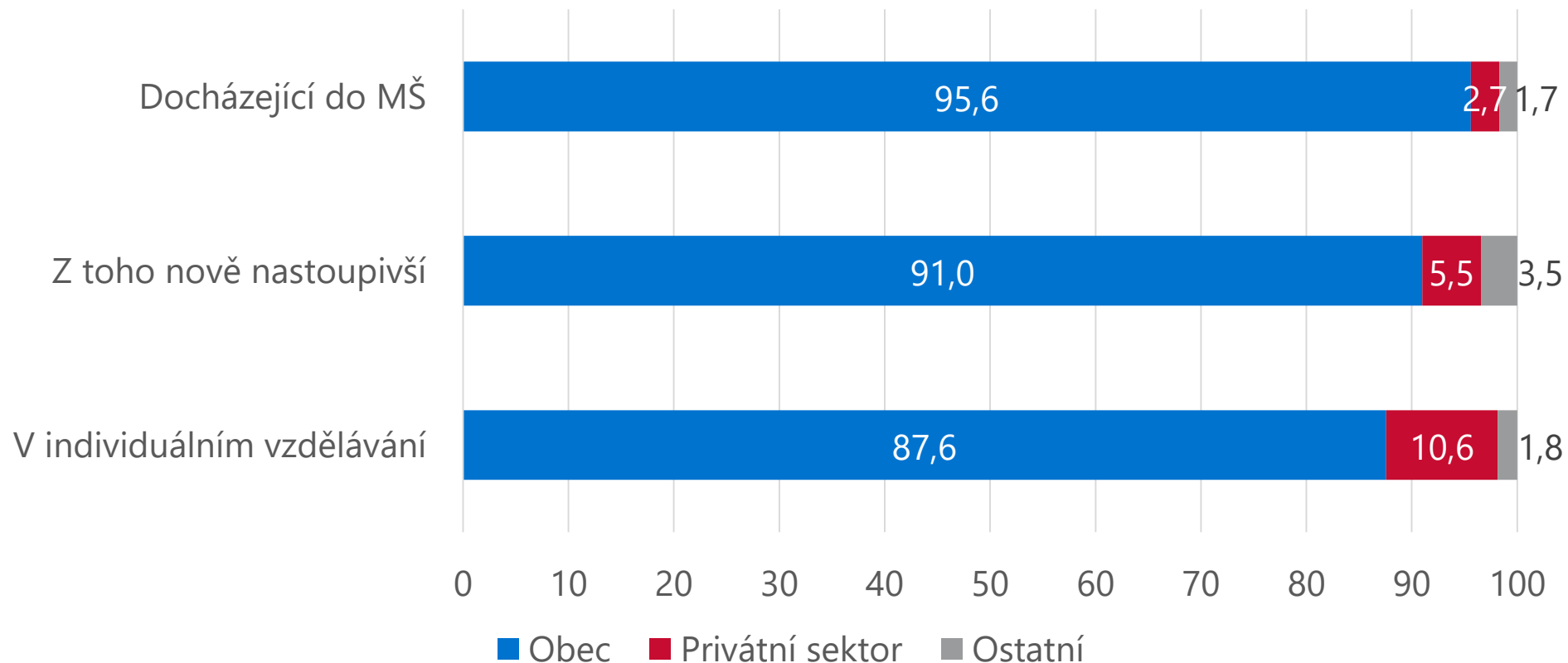
- V individuálním vzdělávání bylo v MŠ zapsáno necelých 1 500 dětí (1,2 % z celkového počtu dětí, tedy jak těch v režimu pravidelné docházky, tak těch individuálně vzdělávaných) – komplikace pro organizaci MŠ a **umělé snižování kapacity**.

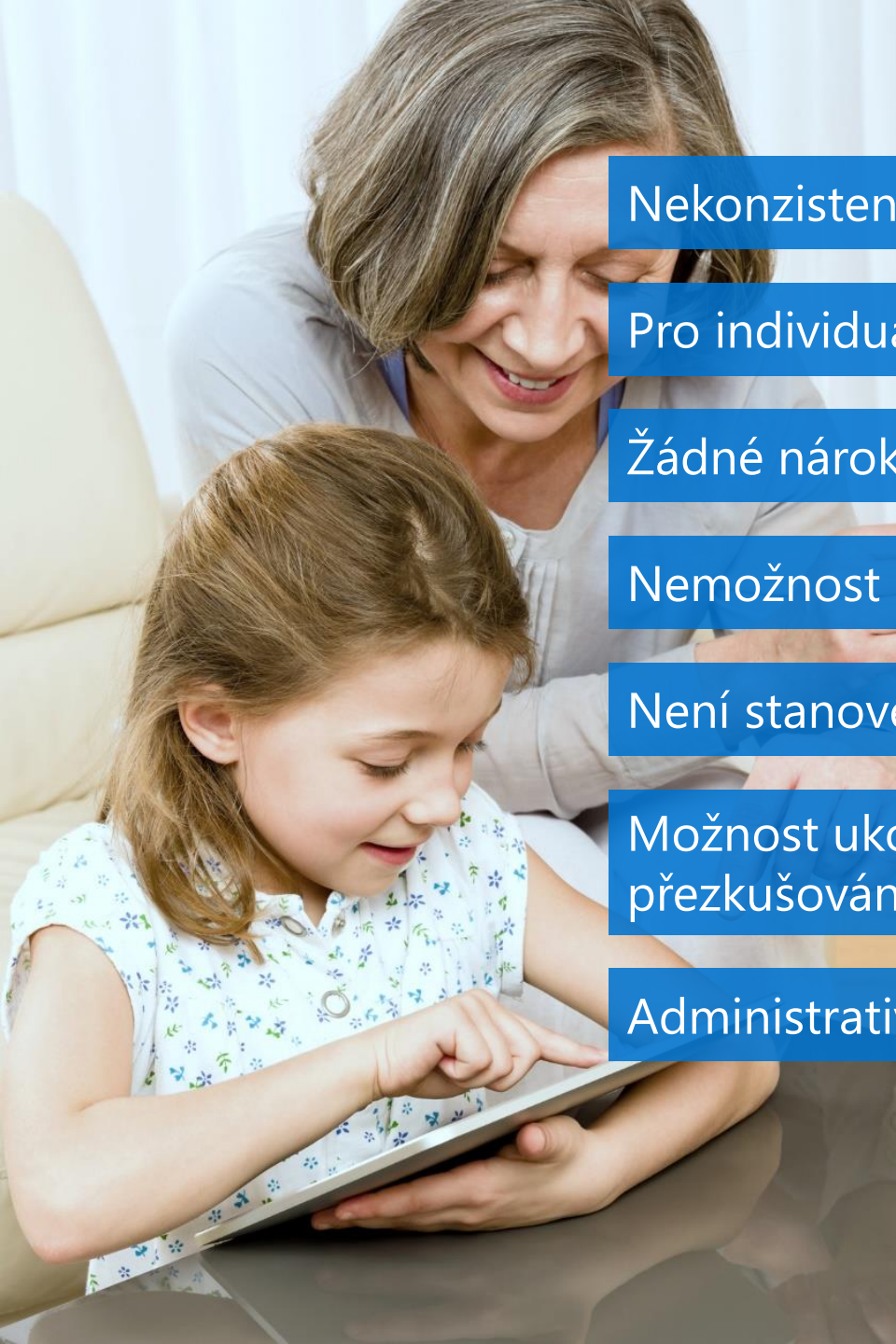

- Nejvyšší podíl těchto dětí byl zapsán v Ústeckém kraji (1,5 %) – v absolutních číslech ovšem počty dětí v individuálním vzdělávání v jednotlivých krajích představují jen desítky, maximálně stovky.

Pětileté a starší děti v MŠ a děti v režimu individuálního vzdělávání v členění podle zřizovatele MŠ ve školním roce 2017/2018 – podíl dětí (v %)

Nekonzistentnost legislativní úpravy s celkovým záměrem.

Pro individuální vzdělávání pouze oznamovací povinnost (nikoli povolení).

Žádné nároky na osobu vzdělavatele.

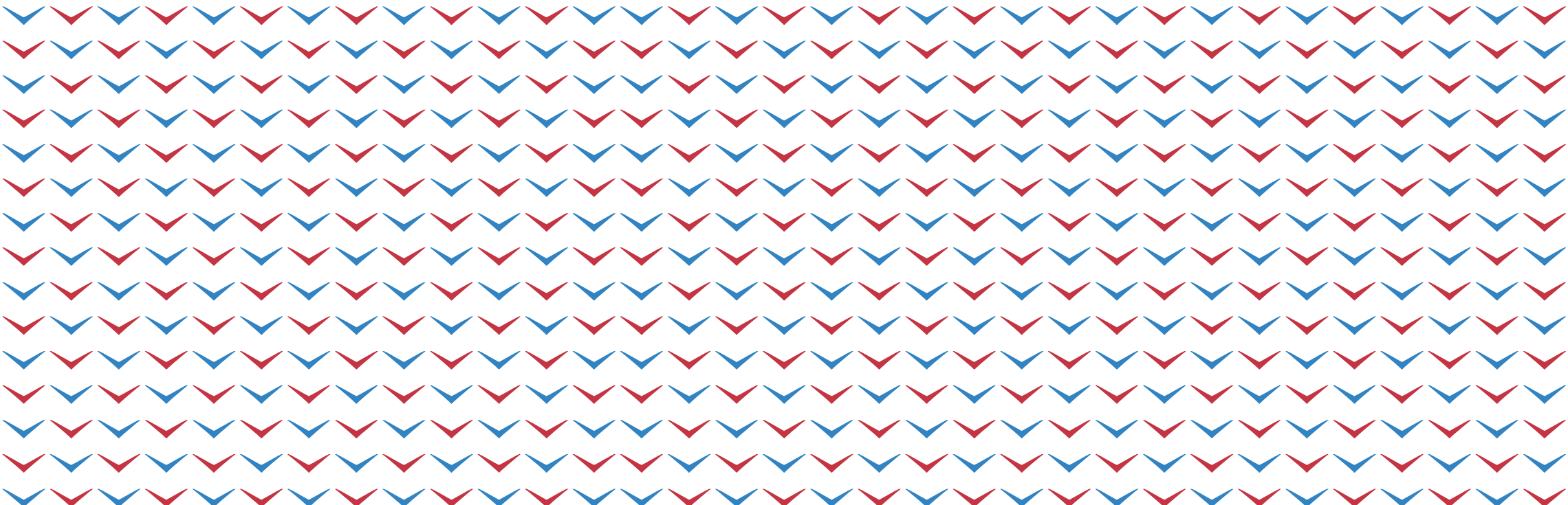
Nemožnost prověřit vhodnost podmínek pro individuální vzdělávání.

Není stanoven způsob ověřování dosahování výstupů (různá praxe MŠ).

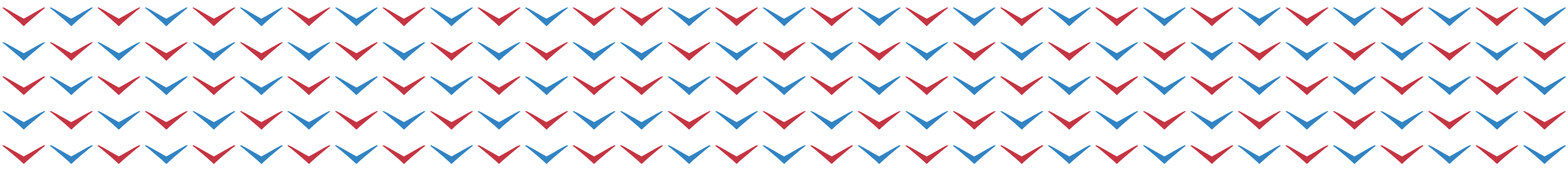
Možnost ukončit individuální vzdělávání pouze při absenci na přezkušování, nikoli při zjištění nedostatečných znalostí a dovedností.

Administrativní zátěž.

Personální, organizační a výchovně-vzdělávací dopady

Prakticky **žádné** – nízký počet nových dětí.

Ojediněle některé MŠ zaváděly věkově homogenní třídy (5-6 let), což nebylo záměrem legislativní úpravy.

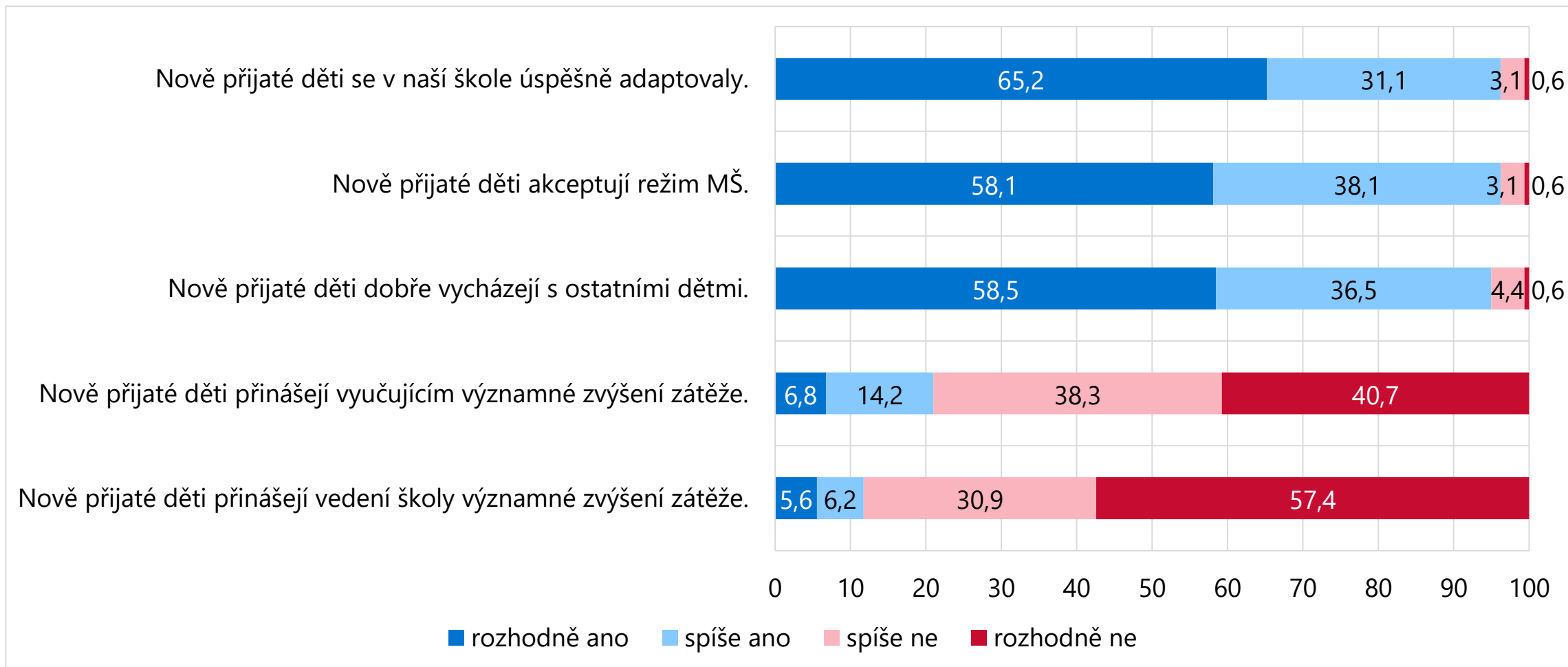
Desetina škol se setkala s případy, kdy zákonný zástupce porušil povinnost přihlásit dítě k předškolnímu vzdělávání (nejčastěji v Karlovarském a Ústeckém kraji)- **absence podpory/metodiky/návodu**, jak tyto situace řešit.

Desetina škol zaznamenala problémy při přijímání pětiletých dětí (ředitel neobdržel seznamy dětí).

Z počátku nejasnosti v oblasti omlouvání absencí.

Nové děti v MŠ – podíl škol (v %)

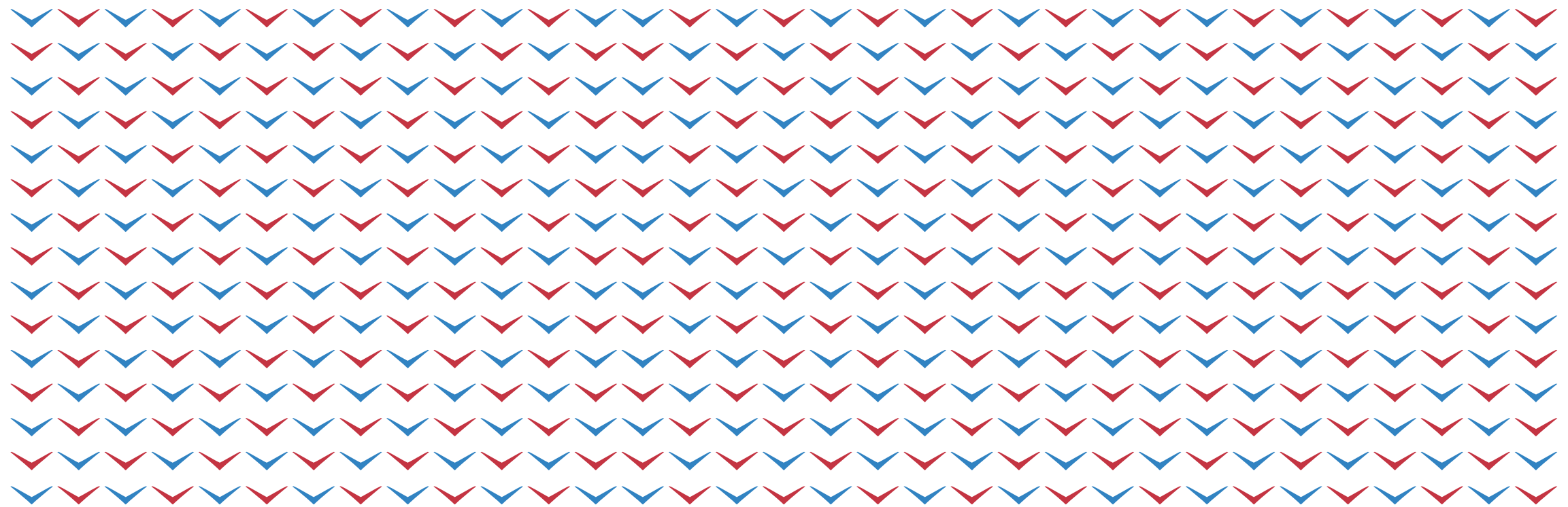
NEJVÝZNAMNĚJŠÍ DOPAD LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

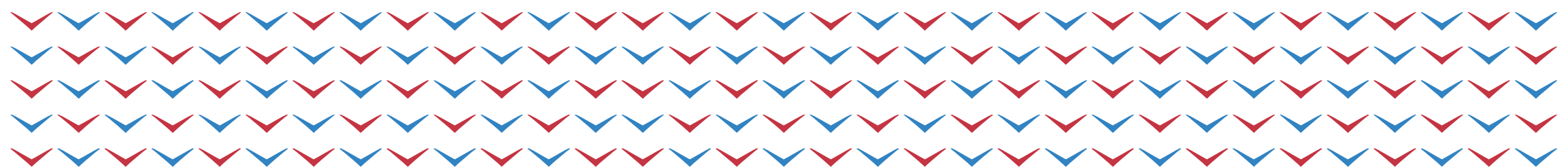
Zvýšení administrativní zátěže

(organizace zápisů, sledování spádových dětí, sledování a vymáhání pravidelné docházky, omlouvání, individuální vzdělávání, ověřování dosahovaných očekávaných výstupů).

Doporučení

Vytvořit **system** **podpory** a **motivace rodičů**, kteří dlouhodobě své děti do předškolního vzdělávání neposílají, a ani současným legislativním opatřením nedošlo v jejich postojích ke změně (např. bezplatné stravování a doprava, systematické vysvětlování přínosů předškolního vzdělávání pro budoucí vzdělávací úspěch dítěte).

Zabývat se **analyzováním skutečných příčin** toho, proč děti do předškolního vzdělávání nenastoupily, a podle zjištění navrhnout a realizovat cílená opatření, a to i v rámci koordinovaného postupu (Úřad vlády, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti).

Zajistit mateřským školám **srozumitelné postupy pro řešení záležitostí** souvisejících s povinným posledním rokem předškolního vzdělávání (organizace zápisu dětí, spolupráce se zřizovatelem, neúčast rodičů na zápisu dětí, způsoby omlouvání dětí, řešení absencí dětí nespolupracujících rodičů apod.).

Upravit **pravidla pro ověřování dosahování očekávaných výstupů** u dětí v režimu individuálního vzdělávání vzhledem ke zjištěné vysoké variabilitě forem a způsobů ověřování mezi jednotlivými školami.

Ze statistik počtu dětí různých věkových kohort v MŠ vyplývají **vyšší nároky na kompetence pedagogů MŠ** z hlediska podpory každého dítěte s věkovým rozptylem od dvou do sedmi let. Ve věkově heterogenních třídách to předpokládá intenzivnější a celkově náročnější přípravu na vzdělávání dětí, individualizaci a diferenciaci vzdělávání. Navíc ve srovnání s OECD jsou počty dětí na jednoho učitele v České republice nadprůměrné a i přes navýšení kapacit MŠ stále v masovém měřítku dochází k tomu, že zřizovatelé MŠ využívají možnosti stanovení výjimky z nejvyššího povoleného počtu dětí ve třídě k umělému navýšení kapacit MŠ.

Zajištění kvalitního **dalšího vzdělávání**, zejména v oblasti hodnocení výsledků vzdělávání, didaktických a metodických postupů vhodných pro děti s různými potřebami i pro děti různého věku.

Systematicky **sledovat demografický vývoj** s ohledem na aktuální nárůst nově narozených dětí.

Podporovat školy, do jejichž spádové oblasti patří vyšší podíl dětí ze sociálně a kulturně odlišného prostředí – například zajištěním pozice sociálního pedagoga. Vyhodnocovat účinnost zavedených opatření, která mají vést ke kvalitnějšímu vzdělávání pro ohrožené skupiny dětí.

Vytvářet předpoklady pro **výměnu zkušeností** mezi jednotlivými školami.

Děkuji za pozornost

PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA
náměstek ústředního školního inspektora

 ondrej.andrys@csicr.cz

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE
Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5

 posta@csicr.cz

